

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean Lausunto aiheesta Tiukennettujen ympäristö- ja energiavaatimusten mahdolliset myönteiset ja kielteiset vaikutukset Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn

(2008/C 162/14)

Puheenjohtajavaltio Slovenia esitti komitealle 20. syyskuuta 2007 pyynnön laatia valmisteleva lausunto aiheesta

Tiukennettujen ympäristö- ja energiavaatimusten mahdolliset myönteiset ja kielteiset vaikutukset Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 23. tammikuuta 2008. Esittelijä oli Gerd Wolf.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 13. ja 14. helmikuuta 2008 pitämässään 442. täysistunnossa (helmikuun 13. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 128 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

Sisällys

1. Tiivistelmä ja päätelmät
2. Lähtötilanne ja yleishuomiot
3. Erityishuomiot — analyysit ja johtopäätökset
4. Yksittäisiä kysymyksiä ja suosituksia

1. Tiivistelmä ja päätelmät

1.1 Komitea keskittyy käsillä olevassa lausunnossa energiapolitiikkaan ja ilmastonmuutokseen. Lausunnossa käsitellään sitä, missä olosuhteissa energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen tuntuva vähentämisestä on hyötyä tai haittaa EU:n kilpailukyvyille. Tarkastelussa keskitytään ennen kaikkea taloudellisiin näkökohtiin.

1.2 Kilpailukyvyyn, taloudellisen suorituskyvyn, työllisyyden ja kansalaisten sosiaalisen hyvinvoinnin keskinäisten riippuvuussuhteiden vuoksi edellä esitetty kysymys on erittäin tärkeä myös Euroopan unionin sosiaalisen tulevaisuuden kannalta.

1.3 Komitea tulee siihen tulokseen, että kysymykseen liittyvät haasteet merkitsevät samalla mahdollisuutta käynnistää Euroopassa innovointi- ja investointialto ja siten vahvistaa kansantaloutta ja Euroopan teollisuuden (globaalia) kilpailukykyä. Jos tämä onnistuu, hyödyt ovat haittoja suuremmat myös työpaikkatilanteen ja eurooppalaisen yhteiskuntamallin vahvistamisen osalta.

1.4 Onnistumisen ratkaiseva edellytys on, että energia-, talous- ja tutkimuspolitiikassa ryhdytään asianmukaisiin toimiin, sovelletaan oikeanlaisia periaatteita ja vältetään liiallista sääntelyä. Muuten on syytä pelätä, että haitat (ylihintaisen energian liiallinen kulutus, talouden kilpailukyvyyn heikkeneminen, teollisuuden siirtyminen muualle ja eurooppalaisen yhteiskuntamallin vaarantuminen) voivat muodostua hyötyjä suuremmiksi ja johtaa kriisialttiisiin kehityssuuntauksiin. Edullinen energia on nykyaikaisen teollisuus- ja palveluyhteiskunnan ja sen kaikkien sosiaalisten ja kulttuuristen saavutusten ehdoton edellytys. Siksi energiakustannuksia ei saa valtiokohtaisin lisätoimin nostaa enää enempää kuin ilmaston suojeleminen ja luonnonvarojen niukkeneemisen vuoksi on välttämätöntä.

1.5 Energia- ja ilmastopoliittisten vaatimusten ja välineiden peruslähtökohtana onkin oltava maksimaalinen taloudellisuus, sillä vain siten kansantalouden kustannukset ja kansalaisille aiheutuvat sosiaaliset rasitteet jäävät mahdollisimman pieniksi. Ilmastonsuojelussa vaatimusten ja välineiden mittapuuna ovat kustannukset, joita kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen asetettujen tavoitemäärien mukaisesti aiheuttaa (esimerkiksi hiilidioksidipäästöjen torjuntakustannukset). Energiankulutuksen ja toimitusvarmuuden osalta mittapuuna on energiatehokkuus. (Tässä yhteydessä on ratkaisevan tärkeää, että nämä suuret määritellään kulloinkin tarkoituksenmukaisesti). Näin ollen EU:n energia- ja ilmastopoliittisessa välineistössä tulisi keskittyä taloudellisiin energiatehokkuustoimiin sekä taloudellisen ja kestäväen energiateknologian hyödyntämiseen.

1.6 EU:n poliittisten toimien peruslähtökohtana tulisi olla ilmasto- ja energiapolitiikka, joka edistää yhteistyöhön sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin perustuvaa toimintaa, jossa eri jäsenvaltioiden taloudelliset, maantieteelliset ja luonnonvaroihin liittyvät vahvuudet hyödynnetään ja nivotaan yhteen mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen tarkoitettua tekniikkaa tulisi Euroopassa käyttää siellä, missä siihen on erityisesti ilmastollisesti parhaimmat edellytykset ja missä myös siirtokanavat ovat asianmukaiset, eikä siellä, missä kansalliset tuet sattuvat juuri olemaan suurimmat. Lisäksi olisi kuitenkin pyrittävä tekemään maailmanlaajuisia yhteistyötä energiaa säästävän ja kasvihuonekaasupäästöjä vähentävän tekniikan kehittämiseksi ja soveltamiseksi.

1.7 Vaikka ilmastokysymys on kiireellinen, energiahuoltoa ja energiankulutusta koskevia välttämättömiä muutoksia ja siirtymiä ei saa toteuttaa niin nopeasti, että talouden ja yhteiskunnan toimijat eivät kykene sopeutumaan niihin. Tilannetta kuvaavia indikaattoreita ovat esimerkiksi investointien kuolelusestusajajat, koulutusajajat, uudenlaisen teknologian kehitysvaiheet sekä erityisesti sosiaalisesti hyväksyttävät mukautukset, koulutus- ja muut yhteiskunnalliset muutokset. Tutkimus- ja kehitystoiminnalla tulee olla tärkeä rooli tässä yhteydessä.

1.8 Alhaalta ylöspäin -periaatteen mukaisesti olisi mahdollistettava kaikkien toimijoiden omaaloitteisuus sekä teknisten ja taloudellisten menettelytapojen moninaisuus, eriytyminen ja

joustavuus. Niitä on myös tuettava, sillä ainoastaan erilaisten lähestymistapojen, innovaatioiden ja menettelytapojen monimuotoisuus tekee järjestelmästä riittävän vankan, jotta se kestävä yksittäiset kriisit, ja luo pohjan erittäin tehokkaiden tekniikoiden kehittämiselle. Tämän vuoksi tarvitaan myös laajaa energialähteiden yhdistelmää, eikä mitään järkevää tekniikkaa ⁽¹⁾ tulisi sulkea sen ulkopuolelle liian aikaisin.

1.9 Energiapoliittisia tavoitteita asetettaessa tulisi ottaa huomioon teknisten mahdollisuuksien rajat ja ehdottomasti välttää liiallista sääntelyä sekä ristiriitoja aiheuttavaa päällekkäisyyttä. Päällekkäisyydet johtavat virhesijoituksiin ja siten tarpeetomaan kustannusten nousuun, josta on haittaa hyvinvoinnille ja kilpailulle. Lisäksi tavoitteiden ja välineiden on oltava luotettavia pitkällä aikavälillä, koska niiden pohjalta tehdään erittäin kalliita investointeja ja innovaatioita, jotka tuovat kansantaloudellista hyötyä, siis myös työpaikkoja ja hyvinvointia, vasta riittävän pitkän käyttöajan jälkeen.

1.10 Markkinalähtöiset kannustimet, kuten päästöoikeuksien järkevä jako, tulisi mahdollisuuksien mukaan asettaa aina yksityiskohtaisen sääntelyn edelle. Edulliset energiakustannukset ovat myös edelleen edellytys globaalille kilpailukyvyllä, yhteiskunnallisille peruspalveluille sekä Euroopan teollisuuden uusien investointien ja tutkimus- ja kehittämissovellusten edellyttämälle pääomanmuodostukselle.

1.11 Lisäksi on tarpeen tehostaa selvästi ilmastoa vahingoittamattoman ja luonnonvaroja säästävän energiatekniikan laajalaista tutkimusta ja kehittämistä, ja tätä varten on koulutettava insinöörejä, tutkijoita ja tekniikoita. Uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen tarkoitettuja uudenlaisia menetelmiä, jotka ovat vielä erittäin epätaloudellisia, olisi kehitettävä tarmokkaasti edelleen, mutta niitä ei pitäisi tuoda markkinoille ennen aikaisesti suurten tukien (tai saneltujen ostohintojen) avulla. Tukivarat olisi pikemminkin investoitava kestävien ja hiilidioksidipäästöjä vähentävien energiatekniikoiden tutkimus- ja kehitystyön tehostamiseen, kunnes tekniikka alkaa olla markkinakelpoista. Siksi kaikkien toimien painopiste tulisi asettaa energiaa säästävän, ilmastovaikutuksiltaan neutraalin ja kilpailukykyisen energiateknologian innovatiiviseen kehittämiseen ja tehokkaaseen soveltamiseen.

1.12 On kuitenkin otettava erityisesti huomioon, että kaikkia merkittäviä päästöjen aiheuttajia sitovat ilmastonsuojelutavoitteet ovat tarpeen tasavertaisten toimintaedellytysten luomiseksi maailmalla. Vain niiden avulla voidaan välttyä siltä, että energiakustannukset ovat EU:ssa suuremmat kuin muualla, mikä väärin maailmanlaajuisesta kilpailusta haitallisella tavalla ja johtaa esimerkiksi paljon energiaa kuluttavan teollisuuden vähittäiseen siirtymiseen unionin ulkopuolelle edistämättä ilmastonsuojelua millään tavoin (hiilivuoto). Euroopan talous- ja sosiaaliskomitea tukee kaikkien eurooppalaisten toimijoiden ponnisteluja tavoitteen hyväksi (esimerkkinä mainittakoon Balin konferenssi). Tavoitteen saavuttamiseen asti on vältettävä asettamasta paljon energiaa kuluttaville teollisuudenaloille kilpailua väärin asettamia, sillä ilman tällaista teollisuutta Eurooppa ei pysy pitkällä aikavälillä kilpailukykyisenä.

⁽¹⁾ Ottamatta kantaa jäsenvaltioiden tekemiin ydinvoimapäätöksiin.

2. Lähtötilanne ja yleishuomiot

2.1 **Energian merkitys.** Energiaa kuluttavien teollisten prosessien, koneiden ja kuljetusvälineiden kehittäminen ja intensiivinen hyödyntäminen on edistänyt ratkaisevasti nykyisen elintasomme saavuttamista: energia vapautti ihmiset raskaan ruumiillisen työn ikeestä, moninkertaisti tuottavuuden, tuotti valoa ja lämpöä, mullisti maatalouden tuotot ja mahdollisti odottamattoman laajamittaisen liikkuvuuden ja tiedonkulun. Energiasta on tullut nykyaikaisten sosiaalisten kansantalouksien elämäneliksiiri ja kaikkien peruspalvelujen edellytys.

2.2 **Ongelmat.** Useimpien ennusteiden mukaan maailman energiantarve todennäköisesti kaksinkertaistuu (tai jopa kolminkertaistuu) vuoteen 2060 mennessä väestönkasvun ja monien maiden kehitystarpeiden vuoksi. Tämän kehityssuuntauksen tiellä on tunnetusti kaksi merkittävää tekijää, jotka vaativat globaaleja poliittisia toimia vakavien konfliktien ja talouskriisien torjumiseksi. Kyse on **luonnonvarojen ehtymisestä ja ympäristönsuojelusta.** Vaikka suurin ympäristöongelma tässä yhteydessä on ihmisen toiminnan vaikutus ilmastomuutokseen (ilmastokaasut tai kasvihuonekaasut, erityisesti hiilidioksidi, metaani ja ilokaasu), kaikissa toimenpiteissä on kiinnitettävä huomiota myös siihen, miten ne vaikuttavat biologiseen monimuotoisuuteen ja terveyteen sekä kestäväan luonnonvarojen käyttöön ja jätehuoltoon.

2.3 **Eurooppa-neuvosto.** Keväällä 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmissä korostetaan energiapolitiikan osalta seuraavia ensisijaisia tavoitteita:

- toimitusvarmuuden lisääminen
- Euroopan talouksien kilpailukykyyn ja energian kohtuuhintaisuuden varmistaminen
- ympäristön kestävyuden edistäminen ja ilmastomuutoksen torjuminen.

2.3.1 Komitea on antanut tähän aihepiiriin liittyvistä kysymyksistä tärkeitä suuntaa-antavia lausuntoja. Ne on lueteltu käsillä olevan lausunnon liitteessä ⁽²⁾.

2.4 **Puheenjohtajavaltio Slovenian esittämä lausunto-
pyyntö.** Slovenian talousasiainministeri Andrej Vizjak ilmoitti komitealle osoittamassaan kirjeessä, että Slovenian puheenjohtajakauden ensisijaisia teollisuuspoliittisia tavoitteita on tehdä Euroopasta mahdollisimman energiatehokas ja mahdollisimman vähän kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttava talous. Tavoitteen saavuttamiseksi on erittäin tärkeää kannustaa innovointiin ja ympäristöystävällisten tekniikoiden ja tuotteiden käyttöön, ja parhaillaan onkin valmisteilla kestävä teollisuuspolitiikan toimintasuunnitelma, jota on määrä käsitellä keväällä 2008 pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Tätä silmällä pitäen komiteaa pyydettiin antamaan lausunto *tiukennettujen ympäristö- ja energiavaatimusten mahdollisista myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn.*

⁽²⁾ Lausunnon liitteenä olevaan luetteloon on merkitty aihepiiriin kannalta keskeiset lausunnot, jotka komitea on antanut neljän viime vuoden aikana.

2.5 Kilpailukyky, taloudellinen suorituskyky ja sosiaalinen hyvinvointi. ETSK:n neuvoa-antavan valiokunnan ”teollisuuden muutokset” laatumista⁽³⁾ ja komitean muista tuoreista asiakirjoista (esimerkiksi *58 concrete measures to ensure the success of the Lisbon strategy*)⁽⁴⁾ käy selvästi ilmi, miten tiiviisti kilpailukyky, taloudellinen suorituskyky ja välttämättömien yhteiskunnallisten palveluiden tarjontamahdollisuudet liittyvät toisiinsa. Siksi tässä lausunnossa keskitytään puheenjohtajavaltion esittämän aiheen kannalta tärkeisiin taloudellisiin näkökohtiin⁽⁵⁾.

2.6 Teollisuusvaltiot. Pitkälle kehittyneillä teollisuusvaltioilla on ilmasto- ja energiakysymyksissä erityinen vastuu. Tämä perustuu yhtäältä siihen, että niiden osuus kasvihuonekaasupäästöistä on suurempi kuin muiden, ja toisaalta siihen, että ne ovat vielä muita edellä uuden tekniikan kehittämisessä. Uudet tekniikat ulottuvat energiansäästöä, energiatehokkuuden parantamisesta ja päästöttömien (tai vähäpäästöisten) energialähteiden käytöstä⁽⁶⁾ soveltuviin teknisten menetelmien kehittämiseen. Kehitystyössä on pystyttävä erottamaan, mikä on oikea tie välttämättömyyden, toiveajattelun ja taloudellisen todellisuuden ristipaineissa, ja seurattava sitä harkitusti ja päättäväisesti.

2.7 Kustannukset.⁽⁷⁾ Ilmastoystävällisten energiamuotojen käyttö tulee kuitenkin yksittäisille kuluttajille ja useimmiten myös teollisuudelle selvästi muiden energiamuotojen käyttöä kalliimmaksi⁽⁸⁾. Esimerkkeinä mainittakoon tuuli- ja aurinkoenergia⁽⁹⁾ (yksistään Saksassa kuluttajat tukivat uusiutuvien energialähteiden käyttöä⁽¹⁰⁾ 4 miljardilla eurolla vuonna 2007) tai kehitteillä olevat hiilivoimalat, joissa hiilidioksidi otetaan talteen ja varastoidaan (CCS — *Carbon Capture and Storage*). Myös lämpöpumpuissa ja ajoneuvoissa, joiden hiilidioksidipäästöt ovat vähäisiä tai jotka eivät aiheuta hiilidioksidipäästöjä lainkaan, tarvitaan monimutkaista tekniikkaa, ja siksi niiden kustannukset ovat suuremmat.

2.8 Riskit. Mikäli edellä mainitut huomattavat kustannukset eivät kompensoitu resurssien kulutuksen vähenemisestä saatavilla säästöillä ja niin kauan kuin EU:n kanssa kilpailevilla talouksilla ei ole vastaavanlaisia kustannuksia kannettavanaan, kustannuksista muodostuu Euroopan kilpailukykyä heikentävä rasite. ”Eurooppa voi näyttää muille esimerkkiä ilmastonmuutoksen torjunnassa, mutta se ei voi hyväksyä epäreilua kilpailua sellaisten maiden kanssa, joissa yritysten toiminnalle ei aseteta minkäänlaisia ympäristörajoituksia.”⁽¹¹⁾ Jo yksistään henkilöstökustannukset (palkat ja sosiaaliturvamaksut) ovat Euroopassa

⁽³⁾ Neuvoa-antavan valiokunnan ”teollisuuden muutokset” laatumista oma-aloitteinen lausunto aiheesta ”EU:n ympäristösääntöjen vaikutus teollisuuden muutoksiin”, CESE 696/2007, esittelijät: Antonello Pezzini ja Maciej Nowicki.

⁽⁴⁾ CESE-2007-09-EN, esipuheen laatija: Mario Sepi.

⁽⁵⁾ Muutamia tämänkin lausunnon kannalta olennaisia sosiaalisia näkökohtia käsitellään komitean tulevassa oma-aloitteisessa lausunnossa ”Liikenteen ja energian kehityksen sosiaaliset seuraukset”.

⁽⁶⁾ Myös näissä kysymyksistä liiallinen toiveikkuus on karissut. Tuoreena esimerkkinä mainittakoon biopolttoaineisiin kohdistetut odotukset, ks. asiakokonaisuus TEN/286.

⁽⁷⁾ Ks. komission 23. tammikuuta 2008 esittämä arvio EU:n ilmastopakettien kustannuksista: 0,45 prosenttia BKT:stä eli 60 miljardia euroa vuosittain, mikä on noin kolme euroa kansalaista kohden viikossa (nelihenkiseltä perheeltä yli 600 euroa vuodessa).

⁽⁸⁾ Poikkeuksia ovat vesi- ja ydinvoima.

⁽⁹⁾ Nykyistä suuremman tarjonnan edellyttämät varastointitekniikat nostaisivat kustannuksia edelleen tuntuvasti.

⁽¹⁰⁾ Sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöön liittyvien työpaikkojen luomista.

⁽¹¹⁾ Ote Ranskan presidentin Nicolas Sarkozyn Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 13. marraskuuta 2007 pitämästä puheesta.

huomattavasti suuremmat kuin Kiinan ja Intian kaltaisissa nopean talouskasvun maissa ja asettavat Euroopan kilpailukykyille erittäin suuria haasteita. Siksi kaikki uudet ilmastonsuojelutavoitteisiin perustuvat ja yksipuoliset toimet, jotka lisäävät tuotavuuteen vaikuttavia kustannuksia, ovat erityisen vakavia ja vaarallisia.

2.9 Mahdollisuudet. Jos valtaosa Euroopan ulkopuolisista valtioista (Kiina, Intia, Yhdysvallat jne.) kuitenkin ryhtyisi edellä esitetyn kaltaisiin ilmastonsuojelutoimiin, EU:ssa kehitettyä, ympäristöä säästävää energiatekniikkaa voitaisiin jopa viedä unionin ulkopuolisiin maihin. Tällä tavoin voitaisiin edistää sekä Euroopan taloutta että energiankulutuksen ja hiilidioksidipäästöjen vähentämistä maailmassa. Lisäksi taloushistoria osoittaa, että kriisinomaisten vaiheiden jälkeen innovointihalukkuus, kehitystoiminta ja uuden teknologian käyttö ovat yleensä lisääntyneet, mikä on pitkällä aikavälillä johtanut kasvuun ja talouden vilkastumiseen (ja tähän asti myös energiankulutuksen lisääntymiseen). Siksi kaikkien EU:n sisäisten toimien painopiste tulisi asettaa energiaa säästävän, ilmastovaikutuksiltaan neutraalin ja kilpailukykyisen energiateknologian innovatiiviseen kehittämiseen ja tehokkaaseen soveltamiseen. Toisaalta tulisi jatkaa tarmokkaasti ulkopoliittisia ponnisteluja tarkoituksenmukaisten maailmanlaajusten sopimusten aikaansaamiseksi. Balin konferenssin tulokset osoittavat, että asiasta ainakin neuvotellaan edelleen (ks. kohta 2.11).

2.10 Ongelmat. Jos ponnistelut eivät onnistu, syntyy vakavia ongelmia. Ensinnäkin teollisuudenalat, joiden tuotantokustannukset riippuvat pitkälti energia- ja hiilidioksidipäästökustannuksista, menettävät kilpailukykynsä maailmanmarkkinoilla, lakkauttavat tuotantonsa ja työpaikkansa unionissa ja siirtävät toimintansa maihin, joissa energiakustannukset ovat pienemmät ja joissa hiilidioksidipäästöt eivät aiheuta kustannuksia. Tietyillä aloilla, esimerkiksi alumiini- ja sementtiteollisuudessa⁽¹²⁾, tällainen prosessi on jo alkanut. Komissio on asiaa koskevan vaikutustenvaikutuksen (13) perusteella kyllä täysin tietoinen tästä ongelmasta, mutta komitean mielestä siihen on kansantaloudellisten vahinkojen välttämiseksi löydettävä hyvä ratkaisu erittäin pikaisesti. Sen lisäksi, että nykyinen teollisuustuotanto siirtyy muualle, ongelmana on ennen kaikkea se, että kun kyse on uusiin tuotantolaitoksiin tehtävistä investoinneista, kansainväliset pääomavirrat eivät tulevaisuudessa enää suuntaudu Eurooppaan vaan alueille, joilla energia- ja hiilidioksidipäästökustannukset ovat pienemmät.

2.10.1 Tuotannon siirtyminen ja hiilivuoto. Tuotannon siirtyminen muualle tarkoittaa myös sitä, että EU:ssa hiilidioksidipäästöt kyllä vähenevät, mutta maailmanlaajuisesti hiilidioksidia pääsee ilmakehään aivan yhtä paljon tai jopa enemmän kuin aikaisemmin. Jos muualle siirrettyä tuotannossa nimittäin sovelletaan halvempaa tekniikkaa kuin unionissa nykyään tai tulevaisuudessa, kasvihuonekaasupäästöt yleensä lisääntyvät (poikkeuksena on vesivoima esimerkiksi Norjassa). Tämän lisäksi myös kuljetusten aiheuttamat hiilidioksidipäästöt kasvavat.

⁽¹²⁾ Ks. ”Euroopan sementtiteollisuuden kehitys”, asiakokonaisuus CCMI/040.

⁽¹³⁾ ”Commission eyes end to free pollution credits”, EurActiv, 10. tammikuuta 2008, <http://www.euractiv.com/en/climate-change/commission-eyes-free-pollution-credits/article-169434>.

2.10.2 Kansantalouden energiaintensiteetti. Edellä esitetyssä tapauksessa EU menettäisi tärkeää teollisuustuotantoa ja työpaikkoja edistämättä lainkaan ilmaston suojelemaan. Lisäksi EU saavuttaisi tilapäisesti⁽¹⁴⁾ jopa (näennäistä) menestystä kilpailtaessa kansantalouksien energiatehokkuutta mittaavasta energiaintensiteetistä (energian kokonaiskulutuksen suhde bruttokansantuotteeseen), koska paljon energiaa kuluttava teollisuus siirtyisi muualle.

2.10.3 Palveluala. Jopa palveluala, jonka osuus Euroopan taloudellisesta suorituskyvystä on suuri, voi menestyä vain, jos Euroopan teollisuus on kilpailukykyistä, joten (kansainvälisesti verrattuna) liialliset energiakustannukset vaikuttavat myös siihen.

2.11 Maailmanlaajuiset sopimukset. Ilmastokaasupäästöjen vähentämiseen tähtävien sitovien ja tasapainoisten maailmanlaajuisien sopimusten on oltava alan kaikkien kansainvälisten pyrkimysten ensisijainen tavoite muutenkin kuin varsinaisen ilmaston suojelelun vuoksi, sillä tuntuva vaikutuksia voidaan odottaa vain siinä tapauksessa, että myös Kiinan, Intian ja Yhdysvaltojen kaltaiset merkittävät päästöjen aiheuttajat osallistuvat suojeletoimiin. Näin ollen ETSK suhtautuu myönteisesti kaikkiin tämän suuntaisiin toimiin, joita yhteisö, jäsenvaltiot sekä G8-ryhmä, YK, Unesco, OECD, IEA ja muut vastaavat organisaatiot toteuttavat. Esimerkkinä mainittakoon äskettäin järjestetty Balin konferenssi.

3. Erityishuomiot — analyysit ja johtopäätökset

3.1 Energia- ja ilmaston suojelepolitiikka. Toimivan energia- ja ilmaston suojelepolitiikan on vähennettävä selvästi energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä ja valmistettava yhteiskuntaa ja asianomaisia toimijoita tarvittaviin muutoksiin (arkkitehteja, sijoittajia, opettajia, oppilaita, kansalaisia, kuluttajia jne. — kyse on asiasta, joka koskee kaikkia, ketjun jokaista lenkkiä). Poliitiikan avulla on kuitenkin myös muokattava muutosprosessi sellaiseksi, että Euroopan talouden kansainvälinen kilpailukyky ei heikkene ja kohdassa 2.3 mainitut tavoitteet pysyvät tasapainossa. Tämä tarjoaa sekä haasteita että mahdollisuuksia.

3.2 Haasteet. Sekä energian maailmanlaajuisen kysynnän kehitys että EU:n viime vuosina harjoittama energia- ja ilmasto-
politiikka ovat johtaneet energian ja sen johdannais tuotteiden huomattavaan kallistumiseen. Jotta voitaisiin pyrkiä kaikkiin kohdassa 2.3 mainittuihin tavoitteisiin rinta rinnan ja saataisiin myös hankittua innovatiiviseen tekniikkaan suunnattaviin investointeihin tarvittava pääoma, Euroopan talouden olisi saatava energiaa käyttöönsä mahdollisimman edullisesti maailmanlaajuisen kysynnän kasvusta ja välttämättömän ilmaston suojelelun takaamisesta huolimatta. Siksi energiakustannuksia ei saa valtiokohtaisiin lisätoimiin nostaa enempää kuin ilmaston suojelelun ja luonnonvarojen niukkenemisen vuoksi on välttämätöntä.

Yksittäisten toimien tarvetta ja vaikutuksia tarkasteltaessa energian toimittajien ja kuluttajien intresseissä voi olla eroja.

⁽¹⁴⁾ Niin kauan kun ei olisi havaittavissa merkkejä yleisestä taantumasta.

3.3 Kannustimet ja päästökauppa. Näin ollen tarvitaan riittäviä markkinalähtöisiä kannustimia, jotta energiatehokkaita tekniikoita otetaan käyttöön investointisykkien edessä, vaikka investointikustannukset olisivat suurehkot. Jos tällaisia investointeja ei niiden kannattavuudesta huolimatta tehdä, taustalla olevat esteet on selvitettävä ja poistettava. Energiatehokkuuteen suunnatut investoinnit (ks. myös kohta 4.1) nimittäin vähentävät hiilidioksidipäästöjen torjuntakustannuksia yleensä kaikkein eniten. Päästökauppa voisi periaatteessa olla yksi tällainen markkinalähtöinen väline. Sen nykyiseen toimintatapaan on kuitenkin tehtävä huomattavia parannuksia (ks. kohta 4.3), jotta hiilidioksidipäästöjä voidaan vähentää säädetyn määrän verran mahdollisimman pienin kustannuksin. Päälekkäisyydet uusiutuvien energialähteiden tukemiseen tarkoitettujen välineiden kanssa sekä vääranlaiset kannustimet päästöoikeuksia jaettaessa (erityisesti se, että oikeudet eivät jakaudu todellisen tuotannon mukaisesti, minkä vuoksi päästökauppa tavallaan kannustaa lakkauttamaan tuotannon) ovat johtaneet odottamattomien voittojen syntyymiseen ja siten nostaneet sähkövoiman hintaa miljardeja euroja. Komission ehdottama kaikkia päästöoikeuksia koskeva huuto-
kauppa todennäköisesti nostaisi hintoja edelleen.

3.4 Todelliset mahdollisuudet. Jos seuraavien 15–25 vuoden aikana tehtävät lukuisat uudelleeninvestoinnit ja uudet investoinnit onnistutaan keskittämään taloudelliseen, energiaa säästävään ja vähäpäästöiseen tekniikkaan, ilmaston suojelelun voi parantaa Euroopan teollisuuden kilpailukykyä ja siten tarjota mahdollisuuden lisätä yleistä hyvinvointia korkeista energiahinnoista huolimatta.

3.5 Edellytykset ja suositukset. Seuraavassa käsitellään muutamia edellytyksiä hyödyntää tarjoutuvia mahdollisuuksia ja annetaan asiasta suosituksia. Keskeinen edellytys on, että energia-, talous- ja tutkimuspolitiikassa ryhdytään asianmukaisiin toimiin, sovelletaan oikeanlaisia periaatteita ja vältetään liiallista sääntelyä. Poliittisin keinoin on kannustettava taloudellisesti kannattavimpiin ratkaisuihin ja mahdollistettava niiden toteuttaminen. Määrällisten tavoitteiden yhteydessä on otettava huomioon se, millaisessa tahdissa terve kansantalous pystyy suoriutumaan tarvittavista muutoksista. Mahdollisen muutosvauhdin indikaattoreita ovat esimerkiksi investointien kuolelusetajat, koulutusajat, uudenlaisen teknologian kehitysvaiheet sekä erityisesti sosiaalisesti hyväksyttävät mukautukset, koulutus-
toimet ja muut yhteiskunnalliset muutokset. Tutkimus- ja kehitystoiminnalla tulee olla tärkeä rooli tässä yhteydessä.

3.6 Laaja-alainen toiminta — monimuotoisuus, eriytyminen, joustavuus ja vastavuoroisuus. Alhaalta ylöspäin -periaatteen mukaisesti olisi mahdollistettava kaikkien toimijoiden oma-aloitteisuus sekä teknisten ja taloudellisten menettelytapojen monimuotoisuus, eriytyminen ja joustavuus ja tuettava niitä suosimatta yksittäisiä aloja. Ainoastaan laaja-alainen lähestymistapa ja erilaisten mahdollisuuksien, innovaatioiden ja menettelytapojen kilpailu tekevät järjestelmästä riittävän vankan, jotta se kestää yksittäiset kriisit, ja luovat pohjan erittäin tehokkaiden menetelmien ja tekniikoiden ja niiden mahdollisimman

hyvän yhdistelmän kehittämiseksi. Tämän vuoksi tarvitaan myös laajaa energialähteiden yhdistelmää, eikä mitään järkevää tekniikkaa⁽¹⁵⁾ tulisi sulkea sen ulkopuolelle liian aikaisin. Energiahuoltomme turvaamista edistää tarkoituksenmukainen tuottajien, toimittajien ja asiakkaiden verkosto, joka kattaa koko toimitusketjun poraustornista kotitalouksiin. Tämä edellyttää vastuuvuoroisuuteen perustuvia taloussuhteita, toisin sanoen EU:ssa on oltava vakaat edellytykset ulkomaisen pääoman sijoittamiselle ja vastaavasti toimittajamaiden on luotava turvalliset edellytykset EU:sta peräisin oleville investoinneille.

3.7 Euroopan unionin toimet ja maailmanlaajuinen yhteistyö. EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan tulisi edistää yhteistyöhön sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin perustuvaa toimintaa, jossa eri jäsenvaltioiden taloudelliset, maantieteelliset ja luonnonvaroihin liittyvät vahvuudet hyödynnetään ja nivotaan yhteen mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen tarkoitettua tekniikkaa tulisi Euroopassa käyttää siellä, missä siihen on erityisesti ilmastollisesti parhaimmat edellytykset ja missä myös siirtokanavat ovat asianmukaiset, eikä siellä, missä kansalliset tuet sattuvat juuri olemaan suurimmat. Lisäksi olisi kuitenkin pyrittävä tekemään maailmanlaajuisia yhteistyötä energiaa säästävän ja ilmastokaasupäästöjä vähentävän tekniikan kehittämiseksi ja soveltamiseksi.

3.8 Ristiriitaiset⁽¹⁶⁾ ja päällekkäiset määrälliset tavoitteet. Maksimaalinen taloudellisuus mahdollistaa kansantalouden kustannusten ja kansalaisille aiheutuvien sosiaalisten rasitteiden minimoinnin.

Energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden päällekkäisyydet johtavat kuitenkin ylisäänneltyyn järjestelmään ja epätaloudellisiin ratkaisuihin, joten niitä tulisi välttää. Tämän havainnollistamiseksi esitettäköön seuraava esimerkki:

- EU:n tärkein, maaliskuussa 2007 tehtyyn neuvoston päätökseen perustuva ilmastonsuojelutavoite, jonka mukaan hiilidioksidipäästöjä tulee vuoteen 2020 mennessä vähentää 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta, johtaa vuosina 2013–2020 BKT:n menetyksiin⁽¹⁷⁾, joiden suuruus vaihtelee 480 miljardista eurosta (komission 23. tammikuuta 2008 esittämä arvio) 560 miljardiin euroon (GWS/Prognos)⁽¹⁸⁾. Menetykset on hyväksyttävä, ja ne tulisi pitää ensisijaisesti mielessä jatkotoimien harkittaessa.
- Uusiutuvien energialähteiden osuutta koskevan kunnianhimoisen 20 prosentin tavoitteen asettaminen edellisen lisäksi nostaa kustannuksia entisestään, sillä tässä tapauksessa hiilidioksidipäästöjen vähentämiskustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin muiden toimien yhteydessä.

⁽¹⁵⁾ Ottamatta kantaa jäsenvaltioiden tekemiin ydinvoimapäätöksiin.

⁽¹⁶⁾ Erytisen tehokas keino hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi voisi olla parhaillaan kehitettävä hiilidioksidin talteenotto- ja varastointi (*Carbon Capture and Storage, CCS*). CCS-tekniikkaa sovellettaessa energiatehokkuus tosin heikkenee verrattuna vastaavanlaisiin tuotantolaitoksiin, joissa CCS-menetelmää ei käytetä. Näin ollen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ja energiatehokkuus ovat tässä mielessä selvästi ristiriitaisia tavoitteita. Koska hiilivarannot ovat vielä erittäin suuret, energiatehokkuuden heikkeneminen voitaisiin hyväksyä toistaiseksi. Tällöin energiatehokkuutta ei kuitenkaan saisi enää asettaa **määrälliseksi tavoitteeksi**.

⁽¹⁷⁾ Komission puheenjohtajan José Manuel Barroson puhe 23. tammikuuta 2008.

⁽¹⁸⁾ Saksalaisten tutkimuslaitosten GWS mbH:n ja Prognos AG:n Saksan talousasiainministeriön toimeksiannosta tekemä tutkimus, lokakuu 2007.

- Uusia haittoja ja ongelmia syntyy, jos myös kansantalouden energiatehokkuudesta (energiaintensiteetti) (ks. kohta 2.10.2) tehdään selkeästi kvantifioitu tavoite (20 prosenttia). Yksinkertaisin keino tavoitteen saavuttamiseksi on nimittäin se, että teollisuus siirtyy muualle tai että energiayhdistelmässä siirrytään (energiaintensiteetin määritelmän vuoksi) ydinvoimasta ja hiilestä maakaasuun ja uusiutuviin energialähteisiin (jotka ovat selvästi kalliimpia)⁽¹⁹⁾. Tällaiset ei-toivotut sivuvaikutukset osoittavat, että energiantensiteetin ei itsessään tule olla tavoite vaan pelkkä, joskin erittäin tärkeä, keino kohdassa 2.3 mainittujen kolmen perustavoitteen saavuttamiseksi pysyvästi.

Siksi ETSK suosittaa, että kaikkia ilmastonsuojelutavoitteita arvioidaan ensin huolellisesti ja objektiivisesti siltä kannalta, miten ne vaikuttavat BKT:hen, jotta kasvihuonekaasupäästöjen välttämättömän vähentämisen yhteydessä voidaan taata Euroopan teollisuuden kilpailukyky ja optimoida resurssien kohdentaminen.

3.8.1 Tutkimukset. Tutkimusten⁽²⁰⁾ mukaan

- hieman alle 20 prosentin tavoitteet hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi EU:ssa⁽²¹⁾ ovat taloudellisesti mahdollisia, jos politiikan ja yhteiskunnan toimijat onnistuvat järjestelmällisesti toteuttamaan kaikkein edullisimmat toimet (ks. McKinseyn induktiivinen tutkimus, jossa yksilöidään tarkasti, mitkä toimet ovat välttämättömiä ja mahdollisia); on toki olemassa myös sellaisia tutkimuksia, joiden mukaan korkeammatkin vähennystavoitteet ovat taloudellisesti toteutettavissa, mutta ne ovat lähestymistavaltaan deduktiivisia eivätkä oikeastaan osoita, miten tavoitteet voidaan saavuttaa
- jos hiilidioksidin vähennystavoitteet asetetaan tätä korkeammiksi, jokainen yhden prosenttiyksikön lisäys nostaa kustannuksia yhä jyrkemmin (BKT:n menetykset yhteensä 480–560 miljardia euroa, ks. kohta 3.8); näin ollen jo 20 prosentin vähennystavoite edellyttää energiayhdistelmässä kallista siirtymää hiilestä maakaasuun ja uusiutuviin energialähteisiin
- uusiutuvien energialähteiden osuutta koskevan 20 prosentin tavoitteen asettaminen aiheuttaa vielä useiden miljardien eurojen lisäkustannukset, koska tavoite voidaan saavuttaa vain tukemalla erittäin voimakkaasti (ainakin nykyisessä kehitysvaiheessaan) epätaloudellisen teknologian käyttöä.

3.8.2 Kohdassa 2.3 mainittujen tavoitteiden tasapaino. Jotta kohdassa 2.3 mainittujen kolmen energia- ja ympäristöpoliittisen tavoitteen välillä saavutetaan tarvittava tasapaino, olisi

⁽¹⁹⁾ Syynä on se, että energiantensiteetti määritellään primäärienergian kulutuksen suhteeksi bruttokansantuotteeseen. Primäärienergian kulutus taas lasketaan sähköntuotannossa ns. hyötysuhdemenetelmää soveltaen. Tällöin energiantensiteetti esimerkiksi kolminkertaistuu, kun yksi ydinvoimala korvataan tuuli- tai aurinkoenergian tuotannolla, vaikka sähköä ei säästyisi yhtäkään kilowattituntia. Myös yhden ydinvoimalan korvaaminen maakaasun käytöllä lisää energiantensiteettiä, vaikka samalla lisääntyisivät myös hiilidioksidipäästöt.

⁽²⁰⁾ McKinsey, Saksan hiilidioksidipäästöjen torjuntakustannusten käyrä, syyskuu 2007. EEFA (*Energy Environment Forecast Analysis*), tutkimus energiantensivisistä teollisuudenaloista, syyskuu 2007.

⁽²¹⁾ Tarkemmin sanottuna Saksassa 26 prosentin tavoite ja sen pohjalta arvioituna koko EU:ssa noin 15–20 prosentin tavoite.

poliittisten välineiden avulla pyrittävä siihen, että taloudellisesti houkuttelevin hiilidioksidipäästöjen torjuntatoimin myös todella saadaan toteutettua se, mikä on mahdollista ilman taloudellisia haittoja. Jos tämän lisäksi kuitenkin vaaditaan kansantalouden energiatehokkuutta koskevan liian sitovan tavoitteen saavuttamista sekä teknisen kehitystason vuoksi ennenaikaista ja siksi kallista energiayhdistelmän muutosta uusiutuvien energialähteiden liian suuren kiintöön huomioon ottamiseksi, vaarana on, että vaatimukset johtavat kansantaloudellisiin virhesijoituksiin⁽²²⁾ eikä erittäin tehokkaan ympäristöteknologian kysyntää enää pystytä kattamaan eurooppalaisella tuotannolla. Euroopan komission teettämä tutkimus⁽²³⁾ osoittaa, että jos hiilidioksidipäästöjen hinta on 20–25 euroa tonnilta, tämä vaikuttaa jo selvästi monen teollisuudenalan kilpailukykyyn.

3.9 Tutkimus- ja kehitystoiminta sekä koulutus

3.9.1 Tutkimus- ja kehitystoiminnan tehostaminen energia- ketjun kaikissa vaiheissa on tarvittavan teknologiakehityksen edellytys pyrittäessä löytämään uusia vaihtoehtoja, vähentämään kustannuksia ja tehostamaan luonnonvarojen käyttöönottoa tai tuotantoa, energian muuntamista ja varastointia sekä teollisuuden, liikenteen, kotitalouksien ja kuluttajien lopullista energiankulutusta. Tämän vuoksi tutkimus- ja kehitystoimintaan olisi osoitettava huomattavasti nykyistä enemmän varoja, kuten ETSK on useaan otteeseen esittänyt. Varojen lisäämistä tuli edistää myös siten, että vähennetään sellaisten teknologioiden suuria markkinatukia, jotka eivät ole vielä läheskään markkinakelpoisia.

3.9.2 Energiatutkimukseen osoitettavaa valtiontukea tulisi myöntää lähinnä perustutkimukseen (esimerkiksi katalyysitutkimus, teollisuusprosesseissa sekä maa- ja metsätaloudessa hyödynnettävä bioteknologia, materiaalitutkimus, ydinfuusio ja aktinidien vähentäminen). Soveltava tutkimus- ja kehitystoiminta tulisi sen sijaan rahoittaa ensisijaisesti taloudellisten toimijoiden (myös pk-yritysten) panoksin. Lisäksi on huolehdittava kaikkien tarvittavien ammattilaisten (teknikoiden, insinöörien, tutkijoiden jne.) tehokkaasta koulutuksesta ja valistettava kaikkia niitä toimijoita, jotka ovat (muun muassa kuluttajina) välillisesti tekemisissä energiakysymysten kanssa.

4. Yksittäisiä kysymyksiä ja suosituksia

4.1 Energiatehokkuus — vaihtoehto, jota ei tarvitse katua

- Energiatehokkuus parantaa toimitusvarmuutta, vähentää ympäristörasitteita ja vakauttaa energiahintoja.
- Energiatehokkuutta parantamalla maailmanlaajuisia hiilidioksidipäästöjä voidaan vuoteen 2030 mennessä vähentää 6 gigatonnia (miljardia tonnia) siten, että samalla säästetään kustannuksia⁽²⁴⁾.
- Energiatehokkuus on ratkaiseva tekijä, jotta Euroopan ulkopuoliset valtiot saadaan osallistumaan maailmanlaajuiseen ilmastonsuojelusopimukseen.

⁽²²⁾ Kuten viisivuotissuunnitelmien mukaiset (usein kansallisia) uusiutuvien energialähteiden kiintiöt ja hiilidioksidipäästöoikeuksien jakoa koskevat tähänastiset lyhyen aikavälin poliittiset toimet ovat jo osoittaneet.

⁽²³⁾ Euroopan komissio/McKinsey/Ecofys, *EU ETS Review. Report on International Competitiveness*, joulukuu 2006.

⁽²⁴⁾ McKinseyn käyrän mukaan.

- Energiatehokkuuden parantaminen edellyttää lainsäädäntöön perustuvien tavoiteristiriitojen poistamista: vuokralainsäädäntö ja kierrätyskiintiöt.
- Mitattaessa valtiokohtaista energiatehokkuutta lähtökohdaksi on otettava loppukuluttajien hyödykkeiden käyttö eikä pelkästään energiakulutuksen suhde BKT:hen.
- Energiaa käyttäviä tuotteita koskevien tavoiteristiriitojen yhteydessä olisi keskityttävä tuotteiden käyttövaiheeseen.
- Energiatehokkuutta olisi edistettävä ensisijaisesti siellä, missä säästömahdollisuudet ovat suuret, erityisesti rakennuksissa ja voimaloissa.
- Energiatehokkuustoimien taloudellisuus määräytyy investointisykliden ja kuoletusaikojen mukaan.
- Investointisykleillä ja kuoletusajoilla on oltava ratkaiseva rooli myös uusiutuvien energialähteiden yhteydessä (tästä enemmän jäljempänä kohdassa ”Uusiutuvat energialähteet”).
- Teollisuuslaitoksia, jotka jo täyttävät energiatehokkuuden arviointikriteerit, ei saa poliittisin välinein enää altistaa päästökaupan (esimerkiksi päästöoikeuksien huutokaupan) kaltaisille kustannusrasitteille.
- Maailmanlaajuisia energiatehokkuuden parantamismahdollisuuksia olisi kartoitettava aloittain⁽²⁵⁾.

4.2 Uusiutuvat energialähteet

4.2.1 Uusiutuvat energialähteet edistävät kestävästä energiahuoltoa (nykyistä parempi toimitusvarmuus sekä lähes hiilidioksidineutraali tai hiilidioksidipäästötön energiantuotanto). Niitä on pitkällä aikavälillä voitava käyttää ilman tukivaroja, ja siksi niistä on kehitettävä selvästi nykyistä tehokkaampia.

4.2.2 Uusiutuvien energialähteiden tukemisessa ja kehittämisessä onkin jatkossa otettava huomioon seuraavat näkökohdat, ja perusajatuksena on oltava taloudellisuuden parantaminen.

- Tukitoimien tavoitteena tulisi olla maksimaalinen taloudellisuus.
- Edelläkävijämarkkinoita tulisi kehittää ennen kaikkea siten, että niille luodaan tarkoituksenmukaiset edellytykset. Tämä ei saa tapahtua nykyisen ja hyvin toimivan teollisuuden kustannuksella, vaan toimien on edistettävä sopusointuista kehitystä.
- Tukivälineiden yhteydessä olisi annettava etusija kulloinkin parhaimmille tuotantopaikoille EU:n alueella. Biomassaa olisi käytettävä energialähteenä siellä, missä sitä tuotetaan (kuljetuskustannukset).
- Uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen tarkoitettuja tekniikoita, jotka ovat vielä erittäin epätaloudellisia, tulisi ensisijaisesti kehittää edelleen tutkimus- ja kehitystoimintaan osoitettuun välinein eikä saattaa ennenaikaisesti laajaan käyttöön erittäin kalliiden tukitoimien turvin.

⁽²⁵⁾ Kansainvälisen energiajärjestön IEA:n lähestymistavan mukaisesti.

- Energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden tukeminen olisi nivottava järkevästi yhteen: ensin on syytä toteuttaa energiatehokkuustoimia ja vasta sitten tukea uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Esimerkiksi suunnitteilla olevassa lämmitystä ja uusiutuvia energialähteitä koskevassa direktiivissä tulisi säätää, että uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa lämmitystä tuetaan vain sellaisissa rakennuksissa, joihin on ensin tehty lämmitystarvetta vähentävä peruskorjaus.

4.3 Muita toimintasuosituksia

- Vastaisuudessa olisi ennen tavoitteiden asettamista analysoitava niiden teknisiä toteuttamismahdollisuuksia sekä taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia. Tämän jälkeen tavoitteet olisi asetettava EU:n laajuudessa ja parhaassa tapauksessa jopa maailmanlaajuudessa yhteisymmärryksessä.
- Poliittisin välinein olisi saatava aikaan toivottuja ohjausvaikutuksia (kannustimet taloudellisiin toimiin suunnattujen investointien tekemiseksi, uusien markkinoiden kehittäminen jne.) mutta onnistuttava välttämään ei-toivottuja vaikutuksia (investointien ohjautuminen muualle, taloudellisille toimijoille ja kuluttajille aiheutuvat suuret kustannusrasitteet jne.).
- Poliittisin välinein olisi pyrittävä edistämään ilmasto-, energia- ja pääomatehokkuutta nykyistä johdonmukaisemmin ja kvantifioitavien arvojen pohjalta. Paras kriteeri tähän tarkoitukseen ovat hiilidioksidipäästöjen torjunnasta aiheutuvat kustannukset.
- EU:n olisi yksinkertaistettava liiaksi sääntelyyn perustavaa välineyhdistelmäänsä (päästökauppa, uusiutuvien energialähteiden tukeminen, sähkön ja lämmön yhteistuotannon tukeminen sekä monista yksittäisistä direktiiveistä koostuva lainsäädäntö). Samalla on myös poistettava tavoitteiden väliset ristiriidat: taloudelliset toimet on asetettava epätaloudellisten edelle (yleensä tämä tarkoittaa sitä, että energiatehokkuustoimet asetetaan uusiutuvien energialähteiden kehittämisen edelle).
- Päästökauppajärjestelmää olisi tarkistettava energiatehokkuuden edistämiseksi ja tuotannon lakkautusten välttämiseksi. Jotta yrityksillä olisi energiatehokkuusinvestointeihin tarvittavaa pääomaa, päästöoikeuksia ei tulisi huutokaupata vaan ne tulisi myöntää tehokkuuskriteereiden ja todellisen tuotantomäärän perusteella. Tällöin päästökaupan toivotut ohjausvaikutukset (energiatehokkuuden parantaminen) olisivat aivan yhtä tehokkaita kuin pelkkään huutokauppaan perustuvassa järjestelmässä, mutta kielteiset vaikutukset (kuten sähkön tarpeettomat ja pysyvät hinnankorotukset, odottamattomat voitot ja paljon energiaa kuluttaviin teollisuudenaloihin kohdistuvat rasitteet) voitaisiin välttää. Päällekäisyyksiä uusiutuvien energialähteiden tukemiseen tarkoitettujen välineiden kanssa sekä vääränlaisia kannustimia päästöoikeuksia jaettaessa tulisi välttää, ja huomiota tulisi pikemminkin kiinnittää siihen, että päästöoikeudet jakautuvat todellisen tuotannon mukaisesti (ettei päästökauppa kannusta tuotannon lakkauttamiseen). Päästöoikeuksien huutokauppaaminen nostaisi muutamien alojen pelkkiä tuotantokustannuksia yli 10 prosenttia ja näin ollen estäisi tavoitellut palkankorotukset.
- Uusiutuvien energialähteiden tukitoimia olisi yhdenmukaistettava kaikkialla EU:ssa, jotta tuuli- ja aurinkovoimaloita rakennettaisiin kaikkein tarkoituksenmukaisimpiin paikkoihin unionissa. Uusiutuvien energialähteiden laaja-alaisen käytön tukemisen ei pitäisi lämpö-, sähkö- ja polttoainetuotannossa perustua alueellisiin tarpeisiin vaan kulloinkin parhaisiin ilmastollisiin (ja siirtoteknisiin) edellytyksiin.
- Energiaan ei tuotannontekijänä tulisi juurikaan kohdistaa ylimääräisiä (eli jo energiatoimittajalle aiheutuneiden ja energian ostohinnan määräävien kustannusten lisäksi tulevia) valtiolähtöisiä energia- ja ilmastokustannuksia (päästökauppa, uusiutuvien energialähteiden tukeminen, sähkön ja lämmön yhteistuotannon tukeminen, energiaverotus jne.), jotta EU:n kilpailuasema maailmanmarkkinoilla ei heikkenisi eikä tuotantoa siirrettäisi muualle. Vain taloudeltaan terveet yritykset pystyvät toteuttamaan tarvittavat toimet energiatehokkuuden parantamiseksi, kehittämään uutta teknologiaa ja hankkimaan tähän tarvittavan pääoman.
- Maailmanlaajuisissa sopimuksissa pääpaino olisi asetettava suhteellisille tavoitteille (energiatehokkuus, kasvihuonekaasupäästöt/BKT). Tällä tavoin kannustettaisiin mukaan sellaisia maita, joiden kasvupotentiaali on suuri (ja joiden kasvihuonekaasupäästötkin siis kasvavat voimakkaasti). Kannustimia olisi luotava erityisesti teknologian siirtämiseksi, kuten tuuden Aasian ja Tyynenvaltameren alueen maan muodostaman AP6-foorumien⁽²⁶⁾ tavoitteena on, jotta tehokasta teknologiaa saadaan nopeasti niiden alueiden käyttöön, joilla on eniten parantamisen varaa energia- ja ilmastoasioissa.

Bryssel 13. helmikuuta 2008

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁶⁾ Asia-Pacific Partnership on Clean Development and Climate on uusi foorumi, jonka on tarkoitus nopeuttaa puhtaan energiateknologian kehittämistä ja käyttöönottoa. Foorumin osapuolet ovat Australia, Intia, Kanada, Kiina, Korea, Japani ja Yhdysvallat. Tavoitteena on saavuttaa energia- ja ilmastotavoitteet yhdessä talouselämän toimijoiden kanssa niin, että samalla edistetään kestävää talouskehitystä ja köyhyyden torjuntaa. Toiminnan painopiste on investoinnissa, kaupankäynnissä ja teknologian siirrossa.